

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne ... 2016

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím atomového zákona

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna trestního řádu

Čl. I

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 214/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 8/1995 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 150/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 166/1998 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 77/2001 Sb., zákona č. 144/2001 Sb., zákona č. 265/2001 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 424/2001 Sb., zákona č. 200/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 283/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 587/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 45/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 239/2005 Sb., zákona č. 394/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 321/2006 Sb., zákona č. 170/2007 Sb., zákona č. 179/2007 Sb., zákona č. 345/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 90/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 135/2008 Sb., zákona č. 177/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 457/2008 Sb., zákona č. 480/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 52/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 272/2009 Sb., zákona č. 306/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 163/2010 Sb., zákona č. 197/2010 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 219/2010 Sb., zákona č. 150/2011 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 207/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 348/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 43/2012 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 273/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 45/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 77/2015 Sb., zákona č. 86/2015 Sb. a zákona č. .../2015 Sb., se mění takto:

1. V § 81b odst. 1 se slova „nebo radioaktivní materiál“ nahrazují slovy „, jaderný materiál nebo radioaktivní látka“.
2. V § 87a odst. 1 se slova „radioaktivní materiál“ nahrazují slovy „,jaderný materiál nebo radioaktivní látka“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o státním odborném dozoru nad bezpečností práce

Čl. II

V § 3 odst. 2 písm. b) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění zákona č. 253/2005 Sb. a zákona č. 341/2011 Sb., se slova „podléhající podle zvláštního právního předpisu dozoru Státního úřadu pro jadernou bezpečnost“ nahrazují slovy „, která jsou vybranými zařízeními nebo jejich částmi podle atomového zákona“.

ČÁST TŘETÍ

Změna horního zákona

Čl. III

V § 18 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona č. 541/1991 Sb., č. 186/2006 Sb. a č. 85/2012 Sb., se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) V chráněném území pro zvláštní zásahy do zemské kůry stanoveném pro ukládání radioaktivních odpadů v podzemních prostorech nelze povolit činnosti, které by mohly vést k narušení izolačních bariér úložných prostor a ke kontaminaci osob nebo složek životního prostředí radioaktivní látkou.“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o metrologii

Čl. IV

Zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění zákona č. 119/2000 Sb., zákona č. 13/2002 Sb., zákona č. 137/2002 Sb., zákona č. 226/2003 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 481/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 18/2012 Sb. a zákona č. 85/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 3 se na konci textu odstavce 6 doplňují slova „, v případě měřidel určených nebo používaných pro měření ionizujícího záření a radioaktivních látek v dohodě se Státním úřadem pro jadernou bezpečnost“.
2. § 14a se včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 2d zrušuje.
3. V § 23 se odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 2a zrušuje. Dosavadní odstavce 3 až 5 se označují jako odstavce 2 až 4.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření

Čl. V

Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 13/2002 Sb., zákona č. 310/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 249/2011 Sb., zákona č. 250/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb. a zákona č. 250/2014 Sb., se mění takto:

1. V části I se hlavy první až čtvrtá a hlava šestá včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 1, 1b, 1c, 2, 2a, 3, 3a, 4b, 5, 6, 6a, 6a, 7, 8, 9, 10, 11, 11a, 11b, 11c, 11d, 11e, 12, 13, 13a, 13b, 13c, 13d, 13e, 13f, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 19a, 20, 21, 22, 24, 25, 41 a 41 zrušují.
2. Nadpis části I se zrušuje.
3. V § 32 odst. 2 se slova „obecných právních předpisů^{27), 28)} o odpovědnosti za škodu“ nahrazují slovy „občanského zákoníku“.
4. V § 34 odst. 1 se slova „obecných právních předpisů o odpovědnosti za škodu²⁷⁾“ nahrazují slovy „občanského zákoníku“.
5. V § 34 odst. 3 se slova „Prováděcí předpis stanoví“ nahrazují slovy „Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále jen „Úřad“) stanoví vyhláškou“.
6. V § 36 odst. 1 a 2 se slova „odpovědnosti za jadernou škodu“ nahrazují slovy „vzniku povinnosti k náhradě jaderné škody“.
7. V § 36 odst. 3 se slova „Pojistná částka“ nahrazují slovy „Limit pojistného plnění“.
8. V § 36 odst. 5 se věta první zrušuje.
9. V § 38 odst. 1 se slova „, popřípadě po uplynutí platnosti pojištění, pokud byla platnost pojištění delší“ nahrazují slovy „; v případě pojištění začínají tyto lhůty běžet uplynutím jednoho roku ode dne vzniku pojistné události“.
10. V § 38 odst. 2 se slova „podle § 3 odst. 3 písm. j), že za jadernou škodu způsobenou touto událostí odpovídá“ nahrazují slovy „, že má povinnost k náhradě jaderné škody způsobené touto událostí“.
11. § 46 až 48 se včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 39 až 40 zrušují.
12. Příloha k zákonu se zrušuje.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o rozpočtových pravidlech

Čl. VI

V § 10 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 25/2015 Sb., se za slovo „dluhu“ vkládají slova „a s výjimkou výdajů financovaných z prostředků jaderného účtu podle atomového zákona“.

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o majetku státu

Čl. VII

V § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, se za slova „s radioaktivními odpady“ vkládají slova „a zdroji ionizujícího záření“.

Poznámka pod čarou č. 9 se zrušuje, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou.

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou

Čl. VIII

Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území), ve znění zákona č. 347/2005 Sb. a zákona č. 278/2009 Sb., se mění takto:

1. V § 3 odst. 2 se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.
2. V § 4 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) V případě vzniku radiační havárie se Státní úřad pro jadernou bezpečnost podílí na přípravě návrhu strategie obnovy území podle odstavce 2.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

ČÁST DEVÁTÁ

Změna zákona o správních poplatcích

Čl. IX

Položky 106 a 107 přílohy k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 249/2011 Sb., včetně poznámky pod čarou č. 65 znějí:

„Položka 106

1) Přijetí žádosti o povolení ⁶⁵⁾	
a) k umístění jaderného zařízení	Kč 5 000
b) k výstavbě jaderného zařízení	Kč 5 000
c) k prvnímu fyzikálnímu spouštění jaderného zařízení s jaderným reaktorem	Kč 3 000
d) k prvnímu energetickému spouštění jaderného zařízení s jaderným reaktorem	Kč 3 000
e) k uvádění do provozu jaderného zařízení bez jaderného reaktoru	Kč 3 000
f) k provozu jaderného zařízení	Kč 5 000
g) k provedení změny ovlivňující jadernou bezpečnost, technickou bezpečnost a fyzickou ochranu jaderného zařízení	Kč 3 000

h)	k nakládání s jaderným materiálem	Kč 1 000
i)	k dovozu nebo vývozu jaderné položky nebo k průvozu jaderného materiálu a vybrané položky v jaderné oblasti	Kč 1 000
j)	k výstavbě pracoviště IV. kategorie; kromě pracoviště s jaderným zařízením	Kč 5 000
k)	k provozu pracoviště III. kategorie	Kč 3 000
l)	k provozu pracoviště IV. kategorie	Kč 5 000
m)	k uvolňování radioaktivní látky z pracoviště	Kč 1 000
n)	k nakládání s radioaktivním odpadem s výjimkou shromažďování, třídění a skladování radioaktivního odpadu přímo u původce radioaktivního odpadu, který je oprávněn s ním nakládat jako s otevřeným radionuklidovým zdrojem	Kč 1 000
o)	k uzavření úložiště radioaktivního odpadu	Kč 1 000
p)	k úplnému vyřazení	Kč 1 000
q)	ke zpětnému dovozu radioaktivního odpadu vzniklého při zpracování materiálu vyvezeného z České republiky nebo jeho zpětnému transferu z členského státu Euratomu	Kč 1 000
r)	k dovozu radioaktivního odpadu do České republiky nebo jeho transferu z členského státu Euratomu pro účely jeho zpracování nebo opětovného využití	Kč 1 000
2)	Přijetí žádosti o povolení ⁽⁶⁵⁾	
a)	k jednotlivým etapám vyřazování z provozu jaderného zařízení	Kč 1 000
b)	k jednotlivým etapám vyřazování z provozu pracoviště III. kategorie a pracoviště IV. kategorie	Kč 1 000
c)	k nakládání se zdrojem ionizujícího záření	Kč 1 000
d)	k přepravě radioaktivní nebo štěpné látky	Kč 1 000
e)	k vykonávání služeb významných z hlediska radiační ochrany	Kč 1 000
f)	k přidávání radioaktivní látky do spotřebního výrobku při jeho výrobě nebo přípravě nebo k dovozu a vývozu takového spotřebního výrobku	Kč 1 000
g)	k poskytování služeb v kontrolovaném pásmu provozovateli pracoviště IV. kategorie	Kč 1 000
h)	k dodávání stavebního materiálu na trh	Kč 1 000
i)	k odborné přípravě a další odborné přípravě pracovníků vykonávajících činnosti zvláště důležité z hlediska jaderné bezpečnosti a radiační ochrany	Kč 1 000
j)	k přípravě fyzické osoby zajišťující radiační ochranu osoby, jejíž registrace byla provedena podle atomového zákona	Kč 1 000
3)	Přijetí žádosti o registraci	Kč 500.

Osvobození

Od poplatků uvedených v této položce je osvobozen státní podnik, v jehož předmětu činnosti je dobývání radioaktivních nerostů nebo odstraňování následků po dobývání radioaktivních nerostů.

Položka 107

1) Vydání rozhodnutí o schválení typu obalových souborů	
a) typů určených pro vyhořelé jaderné palivo z jaderných elektráren	Kč 100 000
b) typů určených pro ozářené jaderné palivo z výzkumných jaderných zařízení	Kč 100 000
c) typů určených pro čerstvé jaderné palivo pro jaderné elektrárny	Kč 50 000
d) typů určených pro čerstvé jaderné palivo pro výzkumná jaderná zařízení	Kč 10 000
e) typů určených pro ostatní radioaktivní nebo štěpné látky	Kč 5 000
f) v případech opakovaného vydání rozhodnutí uvedeného v písmenech a) až e)	Kč 1 000
2) dokladu zvláštní odborné způsobilosti podle atomového zákona	Vydání Kč 500
3) Vydání rozhodnutí o schválení typu	
a) velmi významných zdrojů ionizujícího záření	Kč 5 000
b) ostatních zdrojů ionizujícího záření	Kč 1 000
4) osobního radiačního průkazu	Vydání Kč 50

---

⁶⁵⁾ Zákon č. .... / ..... Sb., atomový zákon.“.

ČÁST DESÁTÁ

Změna stavebního zákona

Čl. X

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění zákona č. 68/2007 Sb., zákona č. 191/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 345/2009 Sb., zákona č. 379/2009 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 257/2013 Sb. a zákona č. 39/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 13 odst. 2 a § 16 odst. 2 písm. d) se za slovo „obsahujících“ vkládá slovo „výlučně“.
2. V § 13 odst. 2 a § 16 odst. 2 písm. d) se slova „náležejících k provozním celkům, jejichž součástí je jaderné zařízení“ nahrazují slovy „, které jsou jaderným zařízením nebo náležejí k provozním celkům, které jsou jaderným zařízením“.
3. V § 79 odst. 2 písm. o) se slova „jaderné zařízení“ nahrazují slovy „stavbu související s úložišti radioaktivních odpadů obsahujících výlučně přírodní radionuklidy nebo stavbu, která je jaderným zařízením nebo náleží k provozním celkům, které jsou jaderným zařízením,“.
4. V § 103 odst. 1 písm. e) bodě 1 se slova „jaderná zařízení“ nahrazují slovy „stavby související s úložišti radioaktivních odpadů obsahujících výlučně přírodní radionuklidy nebo stavby, které jsou jaderným zařízením nebo náležejí k provozním celkům, které jsou jaderným zařízením“.
5. V § 194 písm. d) se za slovo „obsahující“ vkládá slovo „výlučně“ a slova „náležející k provozním celkům, jejichž součástí je jaderné zařízení“ se nahrazují slovy „, které jsou jaderným zařízením nebo náležejí k provozním celkům, které jsou jaderným zařízením“.

ČÁST JEDENÁCTÁ

Změna zákoníku práce

Čl. XI

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 116/2008 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 294/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 320/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 180/2011 Sb., zákona č. 185/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 385/2012 Sb., zákona č. 396/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 155/2013 Sb., zákona č. 303/2013, zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 182/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. .../2015 Sb. a zákona č. .../2015 Sb., se mění takto:

1. V § 303 odst. 1 písm. b) se doplňuje bod 19, který zní:
„19. Správě úložišť radioaktivních odpadů,“.
2. V § 347 odst. 3 se slova „vyhlášky o radiační ochraně“ nahrazují slovy „atomového zákona“.

Poznámka pod čarou č. 99a se zrušuje.

ČÁST DVANÁCTÁ

Změna zákona o zdravotních službách

Čl. XII

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a o podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění zákona č. 167/2012 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 437/2012 Sb., zákona č. 66/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 60/2014 Sb. a zákona č. .../2015 Sb., se mění takto:

1. V § 16 odst. 1 se písmeno i) včetně poznámky pod čarou č. 15 zrušuje.
Dosavadní písmena j) až l) se označují jako písmena i) až k).
2. V § 16 odst. 2 písm. a) se slova „a l)“ nahrazují slovy „a k)“.
3. V § 16 odst. 2 písm. c) se slova „až k)“ nahrazují slovy „až j)“.
4. V § 16 odst. 3 písm. c) se slova „až k)“ nahrazují slovy „až j)“.
5. V § 18 odst. 2 písm. a) se bod 7 zrušuje.
Dosavadní body 8 až 12 se označují jako body 7 až 11.
6. V § 18 odst. 2 písm. b) bodě 1 se slova „bodech 2, 11 a 12“ nahrazují slovy „bodech 2, 10 a 11“.
7. V § 18 odst. 2 písm. b) bodě 2 se slova „bodech 4 až 9“ nahrazují slovy „bodech 4 až 8“.
8. V § 18 odst. 2 písm. c) bodě 4 se slova „bodech 3 až 11“ nahrazují slovy „bodech 3 až 10“.
9. V § 27 odst. 3 se slova „§ 16 odst. 1 písm. l)“ nahrazují slovy „§ 16 odst. 1 písm. k)“, slova „§ 16 odst. 1 písm. f) až k)“ se nahrazují slovy „§ 16 odst. 1 písm. f) až j)“, slova „nebo povolení uvedené v § 16 odst. 1 písm. h) nebo i)“ se nahrazují slovy „uvedené v § 16 odst. 1 písm. h)“, slova „§ 16 odst. 1 písm. j)“ se nahrazují slovy „§ 16 odst. 1 písm. i)“ a slova „bodě 6, 7 nebo 9“ se nahrazují slovy „bodě 6 nebo 8“.
10. V § 108 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Státní úřad pro jadernou bezpečnost kontroluje dodržování pravidel lékařského ozáření poskytovatelem.“.

ČÁST TŘINÁCTÁ

Změna zákona o specifických zdravotních službách

Čl. XIII

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 47/2013 Sb., zákona č. 82/2015 Sb. a zákona č. .../2015 Sb., se mění takto:

1. V § 71 odst. 1 písm. e) se slova „, při ozařování pro lékařsko-právní účely“ zrušují.
CELEX: 32013L0059

2. V § 72 odstavec 1 zní:

„(1) Lékařské ozáření pacientů v rámci ověřování nezavedené metody s lékařským ozářením, pro které není vydáváno závazné stanovisko Státního úřadu pro jadernou bezpečnost podle § 36, lze provádět jen ve zvlášť odůvodněných případech a za použití přiměřených technik tak, aby byly používány pouze postupy odpovídající národním radiologickým standardům.“.

CELEX: 32013L0059

3. V § 72 odst. 3 se písmeno b) zrušuje.

Dosavadní písmena c) až h) se označují jako písmena b) až g).

CELEX: 32013L0059

ČÁST ČTRNÁCTÁ

ÚČINNOST

Čl. XIV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2017.

Důvodová zpráva

Obecná část

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím atomového zákona, je předkládán do meziresortního připomínkového řízení poté, co byl opakovaně do meziresortního připomínkového řízení zaslán návrh nového atomového zákona, a na základě zaslaných připomínek došlo k vyčlenění části předložené materie, kterou se upravují související zákony, do samostatného zákona. Návrhem se rovněž transponuje směrnice Rady 2013/59/Euratom ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (dále jen „směrnice BSS“).

Vzhledem ke skutečnosti, že předkládaný návrh byl původně součástí návrhu atomového zákona, u nějž v souladu s Plánem legislativních prací na rok 2014 není zpracováváno hodnocení dopadu regulace podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA) a hodnocení dopadu je provedeno jen obecně v rámci Obecné části důvodové zprávy. Návrh zákona také obsahuje výlučně úpravy legislativně technické povahy, které mají uvést související legislativu do souladu s novou právní úpravou atomového zákona.

Zhodnocení platného právního stavu a přehled právních předpisů, k nimž se zákon váže

Oblast mírového využívání jaderné energie a ionizujícího záření včetně odpovědnosti za jadernou škodu v současné době upravuje zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 13/2002 Sb., zákona č. 310/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 249/2011 Sb., zákona č. 250/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb. a zákona č. 250/2014 Sb. (dále jen „zákon č. 18/1997 Sb.“).

Stávající zákon č. 18/1997 Sb. je mnohdy velmi úzce navázán na právní předpisy, které upravují další oblasti veřejného zájmu. V níže uvedeném výčtu se uvádí ty nejvýznamnější z nich. Některé uvedené právní předpisy budou navrženou právní úpravou dotčeny více, proto se navrhuje provést jejich změny. Souvisejícími zákony jsou:

1. zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

Zákon upravuje podmínky nakládání s materiály spadajícími do působnosti atomového zákona v případě jejich zajištění v rámci trestního řízení. Tyto materiály vyžadují specifický

režim v zájmu ochrany lidského zdraví (osob, které mají postavení orgánu činného v trestním řízení) před účinky ionizujícího záření.

2. zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce.

Zákon upravuje oblast bezpečnosti práce, která přímo navazuje na regulaci technické bezpečnosti v zákoně č. 18/1997 Sb. Konkrétně obsahuje ustanovení vylučující jeho působnost pro oblast speciálně navrhovaných vybraných zařízení, tj. zařízení, u nichž je zákonem č. 18/1997 Sb. vyžadováno zajištění technické bezpečnosti.

3. zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

Zákon upravuje regulační režim zásahů do zemské kůry. Těmito zásahy mohou být ovlivněna i zařízení, jejichž výstavba a provoz jsou usměrňovány zákonem č. 18/1997 Sb., např. úložiště radioaktivního odpadu.

4. zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii.

Metrologický zákon upravuje zvláštní pravomoci Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“) v oblasti metrologie, resp. pravomoc kontrolovat a sankcionovat nakládání s měřidly v oblasti mírového využívání jaderné energie a ionizujícího záření.

5. zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Zákon upravuje hospodaření organizačních složek státu, a zasahuje i do sféry hospodaření Správy úložišť radioaktivních odpadů (dále jen „Správa“).

6. zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Zákon o majetku státu upravuje mimo jiné hospodaření se zvláštními druhy majetku státu, které vyžadují specifický režim, jako je např. radioaktivní odpad. Nakládání s tímto majetkem zákon svěřuje Správě.

7. zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území).

Zákon č. 12/2002 Sb. obsahuje pravidla pro postup při obnově území při živelní či jiné pohromě. Takovou pohromou může být i radiační mimořádná událost ve smyslu zákona č. 18/1997 Sb. (resp. atomového zákona) a při nápravě stavu po ní bude postupováno, v souladu s vymezením působnosti v zákoně č. 12/2002 Sb., podle tohoto zákona.

8. zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

Zákon o správních poplatcích stanoví pro případ některých individuálních správních aktů podle zákona č. 18/1997 Sb. poplatkovou povinnost.

9. zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Stavební zákon upravuje některé zvláštní procesní aspekty umístování a výstavby jaderných zařízení a některých jiných pracovišť se zdroji ionizujícího záření.

10. zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Zákoník práce upravuje specifické postavení některých kategorií zaměstnanců ve veřejné správě. Zvláštní režim by se měl z povahy věcí týkat též zaměstnanců Správy. Zákoník dále upravuje i skutečnosti nemocí z povolání, mezi něž patří i nemoci způsobené při vystavení ionizujícímu záření v rámci vykonávané práce.

11. zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Zákon o zdravotních službách upravuje kontrolní pravomoc SÚJB v oblasti poskytování zdravotních služeb, které jsou lékařským ozářením. Kromě toho tento zákon také klade coby jednu z podmínek udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb i získání povolení podle zákona č. 18/1997 Sb.

12. zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

Zákon o specifických zdravotních službách se velmi úzce dotýká oblasti využívání ionizujícího záření, neboť stanoví podmínky provádění lékařského ozářením, a tím také transponuje směrnici BSS.

Výše uvedené právní předpisy z hlediska právních institutů, ale i použité terminologie, odpovídají dosavadní právní úpravě. V návaznosti na novou právní úpravu je navrhována změna těchto zákonů.

Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Navrhovaná úprava vychází primárně z návrhu nového atomového zákona a přizpůsobuje výše uvedené související zákony nové právní úpravě v něm obsažené. Jakmile dosavadní právní úprava pozbyde účinnosti, nebudou související právní předpisy ve shodě s novou právní úpravou, což by vedlo k nežádoucí inkonzistenci v rámci českého právního řádu. Takový stav je krajně nežádoucí, neboť by negativně působil na právní jistotu adresátů jednotlivých zákonů. Přestože by případné rozpory měly pouze omezený rozsah, zájem na správném výkladu a aplikaci právních norem převažuje nad případnými negativními dopady novelizace, spočívajícími v provedení legislativního procesu a následující potřebě adresátů uvedených zákonů seznámit se s novelizacemi.

Navrhované novely mají převážně legislativně technický charakter. Spočívají v přímé adaptaci novému právnímu textu, zejména v rovině odstranění zastaralých pojmů, doplnění institutů chybějících i za dosavadního právního stavu nebo změny institutů, které již v právním prostředí nové atomové legislativy nebudou mít relevanci.

Věcně specifický charakter má změna horního zákona. Tato navazuje na nové podmínky nakládání s radioaktivními odpady a správy úložišť radioaktivního odpadu v atomovém zákoně. Nová právní úprava vychází z předpokladu, že je nezbytné zajistit celistvost úložiště radioaktivního odpadu, jelikož její narušení by mohlo vést k ohrožení lidského zdraví nebo životního prostředí ionizujícím zářením (unikajícími radionuklidy). Proto novelizace doplňuje

tuto úpravu správy úložiště v atomovém zákoně omezením činností, které by mohly jeho celistvost narušit.

Legislativně technickou povahu má též novelizace zákona č. 18/1997 Sb., která ponechává v účinnosti pouze jeho torzo obsahující právní úpravu odpovědnosti za jadernou škodu. Doposud byla oblast odpovědnosti za jadernou škodu, založená mezinárodními závazky České republiky v podobě Vídeňské úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody a Společného protokolu týkajícího se aplikace Vídeňské úmluvy a Pařížské úmluvy, upravena společně s jinými aspekty mírového využívání jaderné energie a ionizujícího záření. Novelizace zákona č. 18/1997 Sb. důsledně odděluje tyto dvě oblasti právní úpravy. Návrh oddělení veřejnoprávní a soukromoprávní úpravy mírového využívání jaderné energie do dvou samostatných právních předpisů reflektuje následující východiska.

Dosavadní právní úprava kumuluje ustanovení veřejnoprávní i soukromoprávní povahy. Jak veřejnoprávní, tak i soukromoprávní úprava (úprava odpovědnosti za škody) není výlučně věcí české vnitrostátní legislativy, ale představuje transpozici mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána, a v rovině veřejnoprávní i implementaci komunitární legislativy (směrnic Evropského společenství pro atomovou energii, dále také jako „Euratom“) do českého právního řádu (oblast soukromoprávní, tj. úprava odpovědnosti za škodu, není v současnosti v právu Evropského společenství pro atomovou energii, ani v právu Evropské unie, upravena).

Skutečností je, že mezinárodní úmluvy, které stanovují minimální standardy pro vnitrostátní úpravu veřejnoprávní povahy (zejména Úmluva o jaderné bezpečnosti z r. 1994, Úmluva o fyzické ochraně jaderných materiálů z r. 1979, Společná Úmluva o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým jaderným palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady z r. 1997 atd.) pracují s jiným pojmovým a definičním aparátem, než úmluvy, které upravují oblast odpovědnosti za jaderné škody (Vídeňská Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody z r. 1963 a Společný protokol k uplatňování Pařížské a Vídeňské úmluvy z r. 1988).

Jako příklad je možné uvést definici pojmu „jaderné zařízení“, která se v různých úmluvách liší:

- podle čl. 2 písm. i) Úmluvy o jaderné bezpečnosti: i) „jaderným zařízením“ pro všechny smluvní strany každá pozemní civilní jaderná elektrárna spadající pod jurisdikci příslušné strany, včetně zařízení pro skladování, manipulaci a dopravu radioaktivního materiálu, která se nacházejí v areálu této elektrárny a přímo souvisejí s jejím provozem. Zařízení přestává být považováno za jaderné po trvalém odstranění všech palivových článků z reaktorového jádra, jejich bezpečném uložení podle schválených postupů a po schválení programu odstávky regulativním orgánem.
- podle čl. I odst. 1 písm. j) Vídeňské úmluvy: j) „jaderné zařízení“ znamená (i) jakýkoliv jaderný reaktor jiný než reaktor, jímž je vybaven prostředek námořní či letecké dopravy a který je užíván jako zdroj energie, buď k jeho pohonu, nebo k jakémukoliv jinému účelu; (ii) jakoukoliv továrnu využívající jaderné palivo pro výrobu jaderného materiálu, nebo jakoukoliv továrnu na zpracování jaderného

materiálu včetně jakékoliv továrny na přepracování ozářeného jaderného paliva; a (iii) jakékoliv zařízení, kde je skladováno jaderné palivo, jiné než skladování související s přepravou takového materiálu; za předpokladu, že stát zařízení může stanovit, že několik jaderných zařízení jednoho provozovatele umístěných na témže pozemku bude považováno za jediné jaderné zařízení.

Výše nastíněné odlišnosti ve vymezení jednotlivých pojmů mají za následek odlišnou sféru aplikace jednotlivých mezinárodních úmluv a tím pádem i komplikace při transpozici těchto úmluv v jednom vnitrostátním právním předpisu.

Tuto skutečnost je možné ilustrovat i na stávajícím znění zákona č. 18/1997 Sb., kdy je pojem „jaderného zařízení“ definován v § 2 písm. h), ovšem tato definice se nepoužije při aplikaci hlavy páté (odpovědnost za jadernou škodu), kde § 33 odst. 1 aplikaci definice jaderného zařízení v § 2 písm. h) vylučuje a odkazuje na odchylnou definici ve Vídeňské úmluvě.

Výše uvedené skutečnosti byly důvodem pro rozhodnutí vytvořit dvě samostatné právní normy s tím, že nová právní úprava atomového zákona bude mít výlučně veřejnoprávní charakter (bude obsahovat podmínky pro výkon podnikání v oblasti mírového využívání jaderné energie, právní rámec pro výkon vrchnostenské správy, veřejnoprávní odpovědnost v rovině správně-právního trestání (přestupky a jiné správní delikty) atd.), přičemž zbytkový zákon č. 18/1997 Sb. bude řešit výlučně oblast soukromoprávní, tj. oblast odpovědnosti za jaderné škody ve vazbě na požadavky mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána (Vídeňská Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody z r. 1963 a Společný protokol k uplatňování Pařížské a Vídeňské úmluvy z r. 1988).

Pro úplnost je možné doplnit, že k podobnému kroku (vytvoření samostatné veřejnoprávní a soukromoprávní úpravy) v současnosti přistupuje i sousední Slovenská republika, kde byl v polovině r. 2014 do mezirezortního připomínkového řízení předložen samostatný zákon o odpovědnosti za jaderné škody. Obdobně (separátní právní úpravou podmínek podnikání a výkonu státní správy v oblasti mírového využívání jaderné energie a občanskoprávní odpovědnosti za škody) je problematika v současnosti řešena i v řadě jiných států (např. Slovinsko, Ukrajina, Rumunsko, Kanada, Velká Británie). K této formě řešení se vyjadřuje pozitivně i odborná veřejnost (např. *Handrlica, J., Novotná, M. The Vienna Convention on Civil Liability for Nuclear Damage Revisited The Lawyers Quarterly, 2013, č. 4, s. 296 – 310*).

Z hlediska vazby na občanský zákoník bylo při vytvoření zbytkového zákona č. 18/997 Sb. zohledněno následující. Právní základ pro režim občanskoprávní odpovědnosti za škody v jaderné energetice v českém právním řádu primárně nepředstavují ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ale ustanovení Vídeňské úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody z r. 1963 a Společného protokolu k uplatňování Pařížské a Vídeňské úmluvy z r. 1988. Nejedná se ovšem o mezinárodní úmluvy „samovykonatelné“, ale vyžadující transpozici do vnitrostátního právního řádu.

V případě vzniku škody v důsledku jaderné události se tedy budou uplatňovat pravidla odpovědnosti v následujícím pořadí:

- a) primárně se mají aplikovat pravidla odpovědnosti zakotvená v ustanoveních Vídeňské Úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody z r. 1963 a Společného protokolu k uplatňování Pařížské a Vídeňské úmluvy z r. 1988. Jedná se o odpovědnostní pravidla, která jsou do značné míry odlišná od konvenční úpravy občanskoprávní odpovědnosti, zakotvené ve vnitrostátním právu. V této souvislosti je zapotřebí poukázat zejména na vymezení základních předpokladů pro vznik odpovědnostního vztahu (existence „jaderné události“ v „jaderném zařízení“, vznik „jaderné škody“), jež jsou v úvodních ustanoveních Úmluvy definována. Dále je možné poukázat na specifické instituty výlučné odpovědnosti provozovatele zařízení (ačkoliv právní rámec pro stanovení toho, který subjekt má být považován za provozovatele, je Úmluvou ponechán na vnitrostátním právu), výlučné pravomoci soudu k projednání žaloby o náhradu škody, objektivní odpovědnosti, obligatorního pojištění, zvláštní úpravy lhůt k uplatnění nároku na náhradu škody. Tyto instituty jsou v mezinárodní úmluvě formulovány bez ohledu na formulace ve vnitrostátním právním řádu. Jak bylo uvedeno výše, Úmluva není „samovykonatelná“, ale předpokládá, že její jednotlivá ustanovení budou provedena v předpisech vnitrostátního práva, přičemž toto provedení musí logicky odpovídat formulacím použitým v Úmluvě a ne primárně ve vnitrostátní úpravě občanského práva,
- b) sekundárně se mají aplikovat vnitrostátní pravidla odpovědnosti. V případě českého vnitrostátního práva se jedná zejména o určení subjektu provozovatele (ve vazbě na veřejnoprávní povolení k provozu jaderného zařízení), stanovení limitů odpovědnosti ve vazbě na minimální limit stanovený v Úmluvě, stanovení rozsahu obligatorního pojištění odpovědnosti provozovatele atd. Jak bylo uvedeno výše, transpozice těchto institutů musí být provedena ve vazbě na pojmosloví Úmluvy, vnitrostátní občanskoprávní úprava tedy nemůže být primárním vodítkem,
- c) teprve subsidiárně, tj. za absence výslovných pravidel zakotvených v Úmluvě, resp. v případě, kde Úmluva výslovně stanovuje, že věc má být řešena vnitrostátní legislativou, se mají na případy odpovědnosti za jaderné škody aplikovat ustanovení obecné občanskoprávní úpravy odpovědnosti, resp. úprava v oblasti pojištění.

Z uvedených důvodů tedy nebyla při novelizaci zákona č. 18/1997 Sb. (tj. při vytvoření zákona o odpovědnosti za jadernou škodu) užita terminologie nového občanského zákoníku, tedy pojmy zcela nekompatibilní s mezinárodněprávní úpravou, kterou je Česká republika vázána.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava plně respektuje ústavní pořádek ve všech jeho částech. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím atomového zákona, nezasahuje nad rámec daný ústavním pořádkem do práv a povinností osob a výkon státní moci ponechává výlučně v oblasti zákonné právní úpravy. Plně tedy respektuje požadavky čl. 2 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a čl. 2, 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Vychází také z ústavní úpravy zřizování ústředních orgánů státní správy zákonem a požadavků na zmocnění zákonem k vydání prováděcích právních předpisů v čl. 79 odst. 3 Ústavy České republiky.

Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná změna je plně v souladu s požadavky předpisů EU, resp. Euratomu.

Navržený zákon provádí transpozici směrnice Rady 2013/59/Euratom ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom.

Směrnice BSS je transponována v oblasti lékařského ozáření novelizací zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Směrnice BSS nově zrušila institut „ozáření pro lékařsko-právní účely“, coby součásti „lékařského ozáření“ a vyčlenila tento typ ozáření jako tzv. „nelékařské ozáření“. V tomto směru je navrhována novelizace zákona č. 373/2011 Sb., která odstraní institut „ozáření pro lékařsko-právní účely“ z tohoto zákona.

Obecné principy práva EU nejsou navrhovaným zákonem nikterak dotčeny.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím atomového zákona, zachovává transpozici mezinárodněprávní úpravy odpovědnosti za jadernou škodu do českého právního řádu (viz výše).

Navrhovaný zákon je zcela v souladu s mezinárodním právem.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty

Návrh přináší zejména legislativně technické úpravy jiných zákonů v návaznosti na přijetí nového atomového zákona, popř. stanoví výjimečně aplikovatelnou povinnost neekonomické povahy, a proto není sám o sobě přímo spojen s žádnými hospodářskými či finančními dopady.

V důsledku přijetí předloženého návrhu zákona nedojde ke zvýšení nároků na státní rozpočet.

Dopady na podnikatelské prostředí České republiky

Lze mít za to, že předložený zákon nebude mít dopady na podnikatelské prostředí České republiky, jelikož navrhované změny jsou legislativně technické povahy, resp. napravují některé formální nedostatky stávající právní úpravy.

Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava nemá vzhledem ke svému legislativně technickému charakteru a absenci souvislosti s právy a povinnostmi soukromých fyzických osob, žádné sociální dopady.

Dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava kmenového atomového zákona sleduje ochranu životního prostředí jako jeden z významných cílů, tj. z veřejných zájmů chráněných celým rozsahem právní úpravy. V tomto směru zachovává standard dosažený dosavadní právní úpravou zákonem č. 18/1997 Sb. V řadě ohledů požadavky v zájmu bezpečnosti upravuje tak, aby byla ochrana veřejného zájmu, a tím i životního prostředí, dosahována účinněji (změny v regulaci ve směru jejího zefektivnění regulace, např. možnost širších zásahů při ukládání opatření k nápravě atd.).

Proto ani dopady této doprovodné hromadné novelizace na životní prostředí nebudou negativní, naopak, s ohledem na její formální a legislativně technický charakter lze mít za to, že životní prostředí nebude jakkoli dotčeno.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Materiál v obecné rovině nemá žádný dopad na rovné postavení žen a mužů. Navržená právní úprava nezpůsobuje diskriminaci jakýchkoli menšin, včetně sexuálních. Zákon je plně v souladu se zákazem diskriminace.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navržený zákon nebude mít dopady v oblasti ochrany soukromí a osobních údajů, protože provádí zejména legislativně technické opravy souvisejících zákonů v návaznosti na novou právní úpravu atomovým zákonem, popř. zavádí pravidla nemající jakýkoli dopad na problematiku soukromí nebo nakládání s osobními údaji.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava provádí převážně legislativně technické úpravy legislativy související s novým atomovým zákonem. Volí přitom prostředky minimálních úprav, které nijak nezasahují přiměřenost a účinnost novelizovaných právních úprav a nevytváření korupční rizika.

Přiměřenost

Jednoznačné a jasné formulování ustanovení vede k jejich nižší náchylnosti z hlediska zneužití ke korupčnímu jednání, neboť jejich výklad připouští jen minimální pochybnosti.

Efektivita

Účinnost navržené právní úpravy je dána efektivitou atomového zákona, na nějž navrhovaná novelizace navazuje. Úpravy souvisejících zákonů byly voleny tak, aby co možná nejméně působily na právní jistotu adresátů norem a přinášely pouze nevyhnutelné změny právního řádu. Veškeré volené legislativní nástroje jsou cíleny na snadné dosažení žádoucího účelu regulace, ochrany příslušného veřejného zájmu (daného právní úpravou atomového zákona).

Odpovědnost

Navrhované novelizace plně respektují princip dělby moci a výkonu působnosti orgánů veřejné moci v souladu se zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Věcně se otázkám výkonu státní moci nevěnují a jejich legislativně technický charakter se nedotýká problematiky odpovědnosti.

Opravné prostředky

Předmětný návrh zákona neupravuje žádné zvláštní postupy orgánů veřejné správy. Veškeré dosavadní legislativní nástroje upravující sféru opravných prostředků zůstávají novelizací nedotčeny.

Kontrolní mechanismy

Navrhované novelizace ponechávají beze změny rovněž kontrolní mechanismy dotčených právních úprav, mající předcházet korupčním rizikům. Lze tedy mít za to, že kontrolní mechanismy jsou dostatečné.

Zvláštní část

K čl. I

Návrh zákona směřuje k terminologické úpravě zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), která by jej měla uvést do souladu s atomovým zákonem. Dikce trestního řádu ostatně již za současného právního stavu není zcela legislativně konformní. Návrh nahrazuje výraz „radioaktivní materiál“ širším „jaderný materiál a radioaktivní látka“, čímž bude trestní řád uveden do souladu s terminologií nového atomového zákona a zároveň dojde k pokrytí věcí doposud trestní řádem nereflektovaných, tj. jaderných materiálů.

K čl. II

Změna zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, je vyvolána koncepční změnou právní úpravy zajišťování technické bezpečnosti. Na rozdíl od dřívější právní úpravy zákonem č. 18/1997 Sb., která se zaměřovala na tzv. „speciálně navrhovaná vybraná zařízení“, tedy užší skupinu v rámci „vybraných zařízení“, rozšiřuje nová právní úprava působnost na všechna vybraná zařízení. Dotčené ustanovení zákona č. 174/1968 Sb. negativně vymezuje působnost tohoto zákona (stanoví, na která zařízení se

nevztahuje) velmi vágním způsobem, který znesnadňuje aplikaci. Ve výsledku by mohlo docházet k duplicitnímu výkonu veřejné správy ve stejné oblasti dvěma různými orgány a ke z toho plynoucím kompetenčním sporům. Přesnější vymezení působnosti, které nabízí novelizace, má těmto problémům předejít.

K čl. III

Novelizace zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), je vyžadována potřebou zajistit ochranu území, v němž se nachází již uzavřené podzemní úložiště radioaktivních odpadů. Neopatrný zásah do takového území by mohl vést k narušení izolačních bariér úložiště, a tím i úniku uloženého radioaktivního odpadu. Tím by mohlo dojít k nežádoucí kontaminaci okolí s dopady na životy a zdraví lidí a životní prostředí. Uvedené riziko roste s dobou uplynulou od uzavření úložiště, kdy klesá povědomí (a to nejen veřejné, ale i oficiální) o jeho existenci. Zavedením právní podmínky pro využití chráněného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, které je v případě podpovrchového úložiště stanoveno, bude dosaženo potřebné minimální úrovně ochrany.

K čl. IV

Změna zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, vychází z dosavadních zkušeností s působností a pravomocemi SÚJB v oblasti regulované tímto zákonem. Dosavadní právní úprava vycházela z dělené působnosti, kdy SÚJB byla v zákoně č. 505/1990 Sb. svěřena kontrolní činnost nad plněním tohoto zákona u osob, které byly držiteli povolení podle zákona č. 18/1997 Sb. Pomineme-li vágní a zastaralou formulaci zákona č. 505/1990 Sb., která již nevyhovuje požadavkům na formu a obsah právních předpisů v České republice, je nutné poukázat především na odlišnou působnost a jinak orientované odborné kapacity SÚJB. Toliko nepřímá souvislost činností vykonávaných SÚJB s metrologií vedla postupem doby k faktickému (a také nutnému) omezení aktivit SÚJB podle zákona č. 505/1990 Sb. Přesto působení SÚJB v oblasti měřidel určených nebo používaných pro měření ionizujícího záření a radioaktivních látek, zejména odbornou podporou, zůstává žádoucí, neboť odpovědné orgány postrádají odborné kapacity k posouzení některých otázek státní správy na tomto poli.

Novela tedy zavádí odbornou podporu SÚJB v pochybnostech při zařazování měřidla do některé z kategorií měřidel, a to v případě měřidel určených nebo používaných pro měření ionizujícího záření a radioaktivních látek (formou dohody s ÚNMZ). V ostatním je dosavadní právní úprava pravomocí SÚJB v metrologickém zákoně vypouštěna a je přesunuta do atomového zákona (tj. kontrola a ukládání sankcí za delikty na tomto poli), neboť takový přístup se jeví systematicky vhodnější.

K čl. V

Navržené ustanovení mění radikální novelizací dosavadní právní úpravu mírového využívání jaderné energie a ionizujícího záření zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů. Protože většina v něm obsažené materie právní úpravy byla přesunuta do nového atomového zákona, ustanovení navrhuje zrušení již nepotřebných norem. Jejich další zachování se

z hlediska zájmu na snižování entropie právního řádu a zachování právní jistoty adresátů právních předpisů stává nežádoucí.

Výjimkou zůstává právní úprava odpovědnosti za jadernou škodu, v zákoně č. 18/1997 Sb. zařazená poněkud neorganicky. Přestože nepochybně souvisí s mírovým využíváním jaderné energie, jedná se o zvláštní skutkovou podstatu odpovědnosti za škodu, náležící do oblasti práva soukromého. Historicky byla do zákona č. 18/1997 Sb. zařazena z důvodů kompetenčních (resp. absence vhodného gestora mezi orgány veřejné moci v České republice) a potřeby transformovat do českého právního řádu mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána (tj. Vídeňská úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody). S novým atomovým zákonem se nabízí možnost vyřešit systémové a koncepční nedostatky této právní úpravy, spočívající zejména v nesprávném zařazení v normě správního práva a z něj plynoucích interpretačních a aplikačních problémů (pojmy, nejasnost ohledně užití obecných principů atd.), ponecháním dosavadní právní úpravy odpovědnosti za jadernou škodu v samostatném legislativním tělese – formou zbytkového zákona č. 18/1997 Sb.

Tento způsob řešení je vhodný i de lege ferenda, neboť v rámci Euratomu byly zahájeny legislativní kroky směrem ke společnému, celounijnímu, sjednocení režimů odpovědnosti za jadernou škodu (nyní „vídeňský“ nebo „pařížský“), které se jistě promítnou i do české národní úpravy. Lze předpokládat, že nový právní režim si vyžádá více než kosmetické úpravy stávající regulace, k čemuž je mnohem vhodnější právní úprava ve formě samostatného zákona.

V souladu s výše uvedeným je tedy navrhováno ponechání zákona č. 18/1997 Sb. v rozsahu omezeném pouze na úpravu odpovědnosti za jaderné škody. Zároveň je zbývající část zákona č. 18/1997 Sb. novelizována tak, aby bylo zajištěno zmocnění pro stávající vyhlášku Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 6. prosince 1999 č. 324/1999 Sb., kterou se stanoví limity koncentrace a množství jaderného materiálu, na který se nevztahují ustanovení o jaderných škodách.

Některé navržené novelizační body uvádějí zbytkový zákon do souladu (zejména terminologicky) s aktuální legislativou v oblasti pojišťovnictví.

K čl. VI

Navrhovaná změna zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), má za cíl uvést tento právní předpis do souladu s úpravou nakládání s jaderným účtem v atomovém zákoně, která předpokládá jeho specifický režim (příjmy, výdaje, způsob nakládání s prostředky na něm).

K čl. VII

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v § 11 odst. 1 písm. b) vymezuje předmět hospodaření Správy, jako organizační složky státu. Atomový zákon v určitém směru rozšiřuje předmět činnosti Správy o nakládání se zdroji ionizujícího záření, s nimiž není nakládáno v souladu se zákonem (např. zdroje nalezené, jejichž vlastník není znám, nebo zdroje zabrané). Za jistých podmínek, stanovených

atomovým zákonem, se tyto zdroje ionizujícího záření stávají majetkem státu a jediným státním subjektem způsobilým s nimi bezpečně a jinak relevantně nakládat, je fakticky Správa. Proto je nutné rozšířit v tomto směru i příslušné ustanovení zákona č. 219/2000 Sb., jinak by Správa s tímto majetkem státu nakládala neoprávněně.

K čl. VIII

Změna zákona č. 12/2002 Sb. je vyvolána potřebou přizpůsobit režim obnovy po pohromě zvláštním podmínkám radiační mimořádné události. V případě radiační havárie mohou být následky natolik závažné, že si vyžádají nasazení mimořádných sil, ale také mnohadenní odklad zahájení obvyklých činností při obnově území (např. pro přítomnost radiace na území). Konkrétní postup nebude možno naplánovat a realizovat bez odborného posouzení situace. Takové odborné posouzení je způsobilý podat zejména SÚJB, jako ústřední orgán státní správy odpovídající za oblast zvládání radiační mimořádné události (ve smyslu atomového zákona).

Jakkoli je role SÚJB nezastupitelná, není schopen (v důsledku odlišné odbornosti, ale i omezených personálních zdrojů) realizovat kroky při obnově území sám. Obvyklá působnost Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva financí podle zákona č. 12/2002 Sb. je tedy zachována. Tyto orgány jsou nadány potřebnými nástroji k tomu, aby provedly analýzu materiálních škod v území a stanovily náklady na jejich odstranění. SÚJB bude na těchto procesech participovat např. ve směru stanovení míry kontaminace, popř. návrhu na provedení opatření k jejímu snížení. Proto je novelou zákona č. 12/2002 Sb. SÚJB svěřováno postavení orgánu podílejícího se na vypracování návrhu strategie obnovy území, jakožto koncepčního dokumentu, který je východiskem k provedení obnovy.

K čl. IX

Novelizace zákona o správních poplatcích je odůvodněna změnami v systému povolení vydávaných SÚJB. Podrobnější úpravou povolení (zejména přesunem z vyhlášek) narostl počet správních aktů, jejichž vydání by mělo být zpoplatněno v zájmu pokrytí nákladů veřejné správy. Výše poplatků je nastavena v tradičním duchu tak, aby nebyla nadměrně omezována potřebná ekonomická aktivita podnikajících subjektů. Právní úprava se však v zásadě neliší od dosavadní právní úpravy, s výjimkou vynětí výjimky Správy úložišť radioaktivních odpadů z poplatkové povinnosti – tato je totiž organizační složkou státu, a tak je z poplatkové povinnosti vyňata generálně. Druhým subjektem vyňatým z povinnosti platit správní poplatky v oblasti je s.p. DIAMO, vykonávající činnosti za veřejné prostředky, byť nové znění příslušné části zákona volí legislativně technicky vhodnější (nekonkrétní) vyjádření „státní podnik, v jehož předmětu činnosti je dobývání radioaktivních nerostů nebo odstraňování následků po dobývání radioaktivních nerostů“.

K čl. X

Toto ustanovení toliko uvádí zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), terminologicky do souladu s novým atomovým zákonem. Nový atomový zákon totiž vyčleňuje zvláštní kategorii úložišť radioaktivních odpadů, které nepovažuje

nadále za jaderná zařízení. Tento fakt bylo nutno zohlednit a zachovat i těmto úložištím speciální režim ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb.

K čl. XI

Ustanovení novelizuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Jde o legislativně technickou změnu ve směru přizpůsobení zákoníku novému atomovému zákonu, který přebírá část úpravy dříve obsažené ve vyhlášce č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně.

K čl. XII

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a o podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), je navrhováno novelizovat ve dvou ohledech. V prvním směru je navrženo vypuštění jedné z podmínek udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb, a to udělení povolení ze strany SÚJB podle zákona č. 18/1997 Sb. Po přijetí nového atomového zákona a radikální změně zákona č. 18/1997 Sb., která je navrhována výše, již bude tento požadavek bezpředmětný, neboť řada činností při lékařském ozáření nebude předmětem povolení, nýbrž jiných stupňů regulatorních aktů. Mimoto již v dosavadní praxi se ukázal tento požadavek jako problematický u právnických osob, protože zákon č. 18/1997 Sb., na rozdíl od zákona č. 372/2011 Sb., staví právní existenci právnické osoby coby předpoklad udělení povolení. Právnické osoby tak byly uvedeným ustanovením tlačeny k tomu, aby byly zapsány do obchodního rejstříku před udělením oprávnění k poskytování zdravotních služeb (jen tak totiž mohly obdržet povolení dle zákona č. 18/1997 Sb.). Nemohly ovšem do rejstříku nechat zapsat jako vykonávanou činnost poskytování zdravotních služeb, jelikož dosud neobdržely potřebné oprávnění k ní. Musely se proto posléze opět obrátit na rejstříkový soud se žádostí o změnu zápisu, což jim přinášelo další náklady (o ušlém zisku nemluvě). Řetězení správních aktů v této oblasti je tedy spíše k tíži celého systému a mělo by být zrušeno.

Druhá změna je legislativně technického charakteru a doplňuje chybějící vymezení předmětu kontrolní činnosti SÚJB, založené § 107 odst. 1 písm. e) zákona č. 372/2011 Sb. Chybějící ustanovení (ostatně analogické § 108 odst. 3 upravujícímu předmět kontrolní činnosti Státního ústavu pro kontrolu léčiv) odráží právní úpravu lékařského ozáření v zákoně č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, a reálné provádění kontrol SÚJB.

K čl. XIII

Změna zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, má legislativně technickou povahu a cílí k uvedení zákona do souladu s terminologií nového atomového zákona. Následkem implementace směrnice BSS totiž z českého právního řádu zmizel institut „ozáření pro lékařsko-právní účely“. Tento institut byl plně nahrazen tzv. „nelékařským ozářením“, jehož právní úprava je ovšem plně v režii atomového zákona. Zmínky o „ozáření pro lékařsko-právní účely“ v zákoně č. 373/2011 Sb. jsou proto nadále obsoletní. Neprovedení změny by vedlo k inkonzistencím v rámci českého právního řádu a nesprávné transpozici směrnice BSS.

K čl. XIV

Datum nabytí účinnosti novelizace je navrhováno tak, aby byla zajištěna dostatečná legisvakanční lhůta (tj. do 1. 1. 2017). Adresáti normy tedy budou mít dostatečný čas se na tuto novou právní úpravu připravit a zároveň je poskytnut dostatečný časový prostor SÚJB a jiným orgánům veřejné správy k vyvinutí potřebné metodické aktivity.

V Praze dne 13. července 2015

předseda vlády
Mgr. Bohuslav Sobotka, v.r.

ministr průmyslu a obchodu
Ing. Jan Mládek, CSc., v. r.